

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 października 2020 r. wydanym w sprawie I C 1873/19 Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w pkt 1. pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 27 kwietnia 2007 r. sygn. III RC 40/07 zaopatrzonej w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 12 czerwca 2007 r.:

- a) w pkt I w stosunku do A. D. (1) w zakresie alimentów za okres od 1 października 2009 r. do 31 marca 2014 r.;
- b) w pkt II. w stosunku do A. D. (2) w zakresie alimentów za okres od 1 lutego 2012 r. do 31 sierpnia 2015 r.;

w pkt 2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w pkt 3 zasądził od P. D. na rzecz A. D. (2) kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. (wyrok – k. 98)

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2007 roku w sprawie o sygn. akt III RC 40/07 Sąd Rejonowy w Kielcach zasądził P. D. na rzecz jego córki A. D. (1) alimenty w kwocie po 500 zł miesięczne płatne do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 12 stycznia 2007 roku (pkt I wyroku) oraz na rzecz jego córki A. D. (2) alimenty w kwocie po 500 zł miesięcznie płatne do rąk E. K. (1) i E. K. (2) do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 12 stycznia 2007 roku (pkt II wyroku). Przedmiotowemu wyrokowi została nadana klauzula wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 14 czerwca 2007 roku.

P. D. nie płacił alimentów.

Na podstawie opisanego tytułu wykonawczego, na wniosek wierzycielek z dnia 22 czerwca 2007 roku, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Łodzi wszczął egzekucję pod sygn. Kmp 40/07.

A. D. (2) przebywała w rodzinie zastępczej u E. i E. małżonków K., ustanowionej postanowieniem Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 2 listopada 2006 roku sygn. VIII Nsm 666/06. Małżonkowie K. sprawowali także opiekę nad pełnoletnią A. D. (1) od lipca 2006 roku do października 2008 roku, kiedy rozpoczęła studia. A. D. (2) mieszkała u E. K. (1) do stycznia 2012 roku.

Od października 2008 roku A. D. (1) otrzymywała świadczenia alimentacyjne w wysokości 500 zł z funduszu alimentacyjnego bezpośrednio na swoje konto. Nie miała kontaktu z ojcem. Ojciec nie przekazywał córkom żadnych pieniędzy.

Kontaktu ze swoim bratem P. D. nie miała także E. K. (1), była z nim skłócona.

Dziadkowie ojczyści nie przyjeżdżali w odwiedziny do wnuczek do K., zdarzały się natomiast odwiedziny wnuczek u dziadków w Ł., ale nie były ani częste ani regularne. Podczas tych odwiedzin zdarzało się, że dziadek D. D. dawał wnuczkom pieniądze np. na rower, prezenty, nigdy jednak nie wspominał, by były to pieniądze od jego syna P. D.. E. K. (1) także nigdy nie wspominała, by P. D. płacił jakiegokolwiek alimenty na rzecz swoich córek.

Jako opiekun prawny A. D. (2) E. K. (1) składała sprawozdania w sądzie rodzinnym, w których informowała, że środki finansowe otrzymywane z MOPS-u nie wystarczają na zaspokojenie potrzeb dziewczynki. Była zmuszona korzystać z pomocy z MOPS-u. Musiała dokładać zarówno do kształcenia dziewczynki, jak i kosztów ich leczenia.

Egzekucja alimentów była nieskuteczna. Z tego względu świadczenia na rzecz A. D. (1) od 1 października 2009 roku do 31 marca 2014 roku oraz na rzecz A. D. (2) od 1 lutego 2012 roku do 31 sierpnia 2015 roku były wypłacane z funduszu alimentacyjnego.

Wyrokiem z dnia 16 listopada 2017 roku w sprawie o sygn. akt VIII RC 167/16 Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi orzekł o wygaśnięciu obowiązku alimentacyjnego P. D. w stosunku do A. D. (2) z dniem 1 lipca 2015 roku. Obowiązek alimentacyjny P. D. w stosunku do A. D. (1) został zniesiony z dniem 1 lipca 2014 roku wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 26 czerwca 2017 roku sygn. akt III RC 688/16.

W sprawie Kmp 40/07 komornik umorzył egzekucję w zakresie alimentów bieżących na rzecz wierzyciela alimentacyjnego A. D. (2) od dnia 1 lipca 2015 roku, zaś na rzecz A. D. (1) od dnia 1 lipca 2014 roku i postanowił prowadzić nadal egzekucję w zakresie alimentów zaległych.

P. D. spłacił całe zadłużenie z tytułu należności wypłaconych z funduszu alimentacyjnego A. i A. D. bezpośrednio do właściwych organów wierzycieli tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ł. oraz Centrum Świadczeń Socjalnych w Ł.. Po każdej bezpośredniej wpłacie do organu wierzyciela, komornik umarzał postępowanie na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c.

W dniu 13 sierpnia 2019 roku E. K. (1) złożyła pisemne oświadczenie adresowane do komornika sądowego, w którym wskazała, że jako opiekun prawny dla A. i A. D. (2) otrzymała całość świadczeń tytułem alimentów od 12 stycznia 2007 r. do 1 lipca 2015 r. na A. D. (2) i od 12 stycznia 2007 r. do 1 lipca 2014 r. na A. D. (1) i jako wierzyciel nie wnosi żadnych roszczeń w stosunku do P. D..

Ustalając stan faktyczny, Sąd Rejonowy nie dał wiary zeznaniom świadka E. K. (1) oraz zeznaniom powoda co do zapłaty do rąk E. K. (1) alimentów zasądzonych na rzecz A. i A. D. (1) za okres poprzedzający wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zeznania te były, w ocenie Sądu Rejonowego, wewnątrznie sprzeczne. Świadek E. K. (1) zeznała, że powód regulował alimenty na rzecz córek w okresie, gdy mieszkały w K. poprzez swojego ojca D. D.. Miał on przekazywać świadkowi pieniądze tytułem alimentów dla wnuczek, choć nie nazywał tego alimentami. Jednocześnie zeznała, że nie było żadnej rozmowy z ojcem na temat tego, że są to pieniądze od P. D.. Jeśli nie były to pieniądze D. D., to nie znajdowało zatem uzasadnienia stwierdzenie świadka, że ojciec przekazywał pieniądze w miarę swoich możliwości. Świadek nie potrafiła wyjaśnić, w jaki sposób obliczyła, składając oświadczenie dla komornika, że otrzymała całość należnych dla A. i A. D. (1) świadczeń, zwłaszcza, że wpłaty te miały być nieregularne. Na wiarę nie zasługiwało w szczególności to, że końcowe daty okresów podanych przez E. K. (1) w pisemnym oświadczeniu (2014 i 2015 r.) odpowiadają końcowi pobytu A. i A. D. (1) u świadka. Pozwane wyprowadziły się bowiem od świadka w 2008 i 2012 roku. Zeznania E. K. (1) pozostawały także w sprzeczności z treścią składanych przez nią sprawozdań opiekuńczych, w których nie ujawniała, że otrzymuje jakiegokolwiek alimenty. O rzekomo otrzymywanych od dłużnika alimentacyjnego kwotach nie informowała także komornika, prowadzącego egzekucję nieprzerwanie od 2007 roku.

Sąd Rejonowy wskazał dalej, że zeznaniom świadka przeczyły także spójne i logiczne zeznania pozwanych, z których wynikało, że E. K. (1) nigdy nie mówiła by otrzymywała jakiegokolwiek alimenty od ich ojca, zaś dziadek dawał pozwany jedynie okazjonalne prezenty i również nigdy nie mówił, że pochodzą od P. D..

Przede wszystkim jednak, jak zaznaczył Sąd I instancji, świadek E. K. (1) i powód przedstawili niedające się pogodzić wersje zdarzeń. Powód zeznał bowiem, że w 2012 roku D. D. postanowił pojednać swoje dzieci, wobec czego doszło do spotkania E. K. (1) i powoda u ojca, na którym E. K. (1) miała postawić warunek zgody z bratem w postaci spłaty całego długu tj. wszystkich pieniędzy, które wydała na jego dzieci. Powód zeznał, że w latach 2012-2014 zapłacił zatem E. K. (1) za obie córki łącznie 60 000 zł, w tym 45 000 zł należność główna i 15000 zł odsetki. O takich okolicznościach, w szczególności

o pogodzeniu się z bratem, porozumieniu co do zapłaty długu jak i o otrzymywanych tak wysokich kwotach E. K. (1) nawet nie wspomniała w swoich zeznaniach.

Opisane sprzeczności czyniły zatem zeznania świadka oraz powoda niewiarygodnymi i wskazywały na to, że pisemne oświadczenie świadka powstało wyłącznie na potrzeby złożenia przez powoda do komornika wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego, a jego treść nie odpowiadała rzeczywistemu stanowi rzeczy. Świadek pytana, czy oświadczenie napisała na prośbę powoda, zasłoniła się niepamięcią, lecz Sąd Rejonowy odnotował, że w dacie spisania oświadczenia obie pozwane – wierzycielki alimentacyjne były od wielu lat pełnoletnie i samodzielnie podejmowały czynności w postępowaniu egzekucyjnym, zaś oświadczenie świadka zostało złożone do akt egzekucyjnych przez pełnomocnika dłużnika.

W konsekwencji w ocenie Sądu I instancji zeznania powoda i świadka E. K. (1) nie mogły stanowić podstawy ustaleń faktycznych.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Sąd wskazał, że spór pomiędzy stronami dotyczył alimentów należnych za okres poprzedzający wypłatę świadczeń przez fundusz alimentacyjny tj. w stosunku do A. D. (2) od stycznia 2007 roku do 31 stycznia 2012 roku oraz w stosunku do A. D. (1)

od stycznia 2007 roku do 31 września 2009 roku. Powód twierdził, że alimenty za wskazane okresy zapłacił w całości do rąk E. K. (1), jednakże nie udowodnił tej okoliczności.

Nie przedstawił wiarygodnych dowodów spełnienia na rzecz wierzycielek obowiązku alimentacyjnego we wskazanych okresach. W szczególności nie wykazał, że alimenty dla córek zapłacił do rąk E. K. (1).

W konsekwencji powództwo podlegało uwzględnieniu jedynie w uznanej przez pozwaną część, tj. w okresie, w którym pozwane otrzymywały świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

Orzekając o kosztach procesu sąd uwzględnił, że pozwane uznały częściowo powództwo przy pierwszej czynności i nie dały powodowi podstawy do jego wytoczenia, bowiem prowadzona na ich wniosek egzekucja nie dotyczyła alimentów zaległych za okres uznany, a w pozostałym zakresie powód przegrał proces. Z tego względu, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 101 k.p.c., Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej A. D. (2) całość poniesionych przez nią kosztów procesu tj. wynagrodzenie pełnomocnika 3600 zł i opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17 zł. (uzasadnienie – k. 101-103)

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód P. D., zaskarżając wyrok w zakresie pkt 2 i 3.

Powód zarzucił mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku błąd w ustaleniach faktycznych Sądu polegający na braku ustalenia, czy roszczenia alimentacyjne pozwanej A. D. (1) za okres od 12 stycznia 2007 r. do 30 września 2009 r. i od 1 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r. oraz pozwanej A. D. (2) za okres od 12 stycznia 2007 r. do 31 stycznia 2012 r. zostały zaspokojone oraz na uznaniu, że powód P. D. nie zapłacił E. K. (1) poniesionych przez nią wydatków na zaspokojenie potrzeb w zakresie utrzymania i wychowania pozwanych A. i A. D. (2).

Skarżący wniósł o zmianę wyroku w zakresie punktu 2 poprzez pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w stosunku do pozwanej A. D. (1) za okres od 12 stycznia 2007 r. do 30 września 2009 r. i od 1 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r. oraz

w stosunku do pozwanej A. D. (2) za okres od 12 stycznia 2007 r. do 31 stycznia 2012 r. oraz zmianę wyroku w zakresie punktu 3 poprzez zasądzenie kosztów postępowania,

a w wypadku nieuwzględnienia apelacji w stosunku do A. D. (2) o obniżenie kosztów procesu do kwoty 2134 zł. Skarżący wskazał, że Sąd błędnie uznał, iż A. D. (2) nie dała powodu do wytoczenia powództwa, gdyż już w piśmie z dnia 13 sierpnia 2019 r. powód wezwał pozwaną do złożenia wniosku o umorzenie postępowania, na co pozwana w żaden sposób nie zareagowała. Przy utrzymaniu w mocy zaskarżonego wyroku powód przegrał zatem sprawę z A. D. (2) w 59 %. (apelacja – k. 107-111)

W odpowiedzi na apelację A. D. (2) wniosła o jej oddalenie w całości i zasądzenie od powoda kosztów postępowania apelacyjnego. (odpowiedź na apelację – k. 124-126)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, a podniesione w niej zarzuty okazały się nieuzasadnione.

Powód oparł apelację na zarzucie błędnych ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego polegających na braku ustalenia, czy roszczenia alimentacyjne pozwanej A. D. (1) za okres od 12 stycznia 2007 r. do 30 września 2009 r. i od 1 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r. oraz pozwanej A. D. (2) za okres od 12 stycznia 2007 r. do 31 stycznia 2012 r. zostały zaspokojone oraz na uznaniu, że powód P. D. nie zapłacił E. K. (1) poniesionych przez nią wydatków na zaspokojenie potrzeb w zakresie utrzymania i wychowania pozwanych A. i A. D. (2).

Stosownie do przepisu art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia.

Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron, na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego

w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

W apelacji skarżący podniósł, iż Sąd Rejonowy nie dokonał ustaleń w przedmiocie zaspokojenia potrzeb w zakresie utrzymania i wychowania powódek w okresie poprzedzającym wypłaty z Funduszu Alimentacyjnego, podczas gdy ze zgromadzonych dowodów wynikało, że potrzeby te były zaspokajane, oraz błędnie uznał, że powód P. D. nie uiszczył E. K. (1) poniesionych przez nią wydatków na zaspokojenie potrzeb w zakresie utrzymania i wychowania pozwanych. Zarzut ten należało uznać za chybiony.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż relewantne dla rozstrzygnięcia było to, czy powód wywiązywał się ze swojego obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionych, a nie czy potrzeby te generalnie były zaspokajane. Jeśli bowiem nawet tak było, nie zwalniało to powoda z obowiązku lożenia na potrzeby córek. Jak wskazał natomiast w uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy, ze sprawozdań E. K. (1) składanych w sądzie rodzinnym wynikało, że środki finansowe otrzymywane z MOPS-u nie wystarczały na zaspokojenie potrzeb A. D. (2). Można zatem wnioskować, iż

taka sama sytuacja dotyczyła A. D.. Nie ma przy tym racji skarżący, podnosząc, iż z faktu wyjazdów pozwanych na obozy czy nauki jazdy na nartach można wywieść, iż ich potrzeby w zakresie utrzymania były całkowicie zaspokajane, a tym bardziej, że przez powoda. Sąd Rejonowy wprost wskazał natomiast w uzasadnieniu wyroku, że powód nie płacił alimentów, wobec czego została przeciwko niemu wszczęta egzekucja. Sąd I instancji szczegółowo przy tym wyjaśnił w ocenie materiału dowodowego, dlaczego nie dał wiary zeznaniom świadka E. K. (1)

i powoda w zakresie wywiązywania się przez niego z obowiązku alimentacyjnego i rozważań tych powod w żaden sposób nie podważył. Wyjaśnienia Sądu Rejonowego należy uznać

za zgodne z zasadami doświadczenia życiowego jak i logiki, wobec czego nie zachodzi potrzeba ich powielania przez Sąd Okręgowy. Można jedynie dodać, iż na pytanie odnośnie zaświadczenia z dnia 13 sierpnia 2019 r., w którym E. K. (1) wskazała, że otrzymała całość świadczeń tytułem alimentów i jako wierzyciel nie wnosi żadnych roszczeń w stosunku do P. D., świadek E. K. (1) zeznała, że powstało, bo „widocznie komornik napastował rodzinę dłużnika”, co potwierdza, że zostało spisane jedynie na potrzeby zakończenia postępowania egzekucyjnego. E. K. (1) sama przy tym złożyła wniosek

o wszczęcie egzekucji przeciwko P. D. w imieniu małoletnich w dniu 22 czerwca 2007 r., co już wskazuje na fakt, iż alimenty nie były spłacane. Zarzut powoda stanowi zatem jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami dokonanyymi przez Sąd. Sam fakt, iż E. K. (1) jest osobą starszą i schorowaną nie oznacza przy tym, że jej zeznania nie podlegają ocenie Sądu tak jak pozostałe dowody. Sąd Rejonowy wskazał natomiast istotne sprzeczności

w zeznaniach wskazanego świadka jak i w zeznaniach świadka w zestawieniu z zeznaniami powoda. Należy pamiętać, że ciężar dowodu na okoliczność spłaty zaległych alimentów, stosownie do art. 6 k.c., spoczywał na powodzie, a w tym zakresie zaoferował on jedynie zeznania wyżej wskazanego świadka E. K. (1) (których moc dowodową sam niejako kwestionuje w apelacji z uwagi na wiek i stan zdrowia świadka), oświadczenie pisemne tego samego świadka i zeznania własne. Wobec licznych nieścisłości i sprzeczności w zeznaniach ww. osób, ocenionych również w świetle całokształtu materiału dowodowego, nie można było uznać, iż stanowią wystarczający dowód na okoliczność spłaty alimentów.

Ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego należało zatem uznać za prawidłowe. Jedynie dla porządku należy wskazać, że Sąd I instancji w początkowej części ustaleń faktycznych

w uzasadnieniu wyroku wskazał, że A. D. (1) otrzymywała świadczenia alimentacyjne na swoje konto od października 2008 r., zaś w dalszej części rozważań wskazał, iż świadczenia z funduszu alimentacyjnego na rzecz A. D. (1) wypłacane były od 1 października 2009 roku, co znajduje potwierdzenie w decyzjach załączonych do akt postępowania egzekucyjnego. Sprzeczność co do dat wypłacania alimentów wynikała zatem zapewne z omyłki A. D. (1), która w zeznaniach wskazała rok 2008 zamiast 2009.

Nie miało to zatem znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Na uwzględnienie nie zasługiwał również wniosek powoda o obniżenie kosztów procesu zasądzonych na rzecz pozwanej A. D. (2). Sąd Rejonowy uznał, iż pozwana przy pierwszej czynności procesowej uznała powództwo w zakresie dotyczącym świadczeń wypłaconych przez Fundusz Alimentacyjny i nie dała powodowi podstawy do jego wytoczenia, bowiem prowadzona na jej i jej siostry wniosek egzekucja nie dotyczyła alimentów zaległych za okres uznany. Sąd podziela to stanowisko. W odpowiedzi na pozew A. D. (2) uznała bowiem częściowo powództwo, tj. w zakresie świadczeń wypłaconych przez Fundusz Alimentacyjny, które zostały spłacone przez powoda, a w pozostałym zakresie wygrała proces. Postępowanie egzekucyjne prowadzone jest natomiast w zakresie alimentów niespłaconych przez P. D. pozwany, co wynika wprost z pisma komornika z dnia 17 września 2019 r. (k. 103 akt egz. t. IV). Sąd Rejonowy prawidłowo zatem zasądził od powoda koszty procesu na rzecz A. D. (2) na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 101 k.p.c.

Wobec powyższego, Sąd oddalił apelację stosownie do art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądzając na rzecz pozwanej A. D. (2) od powoda kwotę 1800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika (§ 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych; Dz. U. z 2018 r. poz. 265).